

TOVUZ

VƏTƏN,
XEYİRXAHLIQ,
ƏDALƏT
UĞRUNDA!

Tovuz Rayon İcra hakimiyyətinin orqanı

Qəzet 1929-cu ildən çıxır * № 11-12 (7385-7386) * 28 fevral 2015-ci il * İctimai-siyasi qəzet * Qiyməti 50 qəpik

İlham Əliyev: "Qiyməti süni şəkildə artırmaq istəyənlərə qarşı çox ciddi cəza tədbirləri görülməkdir"

Prezident İlham Əliyev Mingəçevirdə səfərdə olarkən manatın devalvasiyasından və süni qiymət artımından da danışmışdır. O, demişdir:

- Güclü iqtisadiyyat bizə imkan verir ki, sosial məsələləri uğurla həll edək, eyni zamanda, dünya miqyasında beynəlxalq arenada müstəqil siyasət aparaq.

İqtisadiyyatın öz qanunları var. Azərbaycan dünya iqtisadiyyatının bir parçasıdır. Azərbaycanda gedən işlər tədqirəliyədir və mötəbər beynəlxalq maliyyə qurumları bizim uğurlarımızı yüksək qiymətləndirir.

Ancaq, eyni zamanda, regionda gedən proseslər istər-istəməz bizə də təsir göstərir. Son bir il ərzində MDB məkanında bizim qonşuluğumuzda yaşanan gərginlik müəyyən dərəcədə Azərbaycan iqtisadiyyatına da öz təsirini göstərmişdir. Əsas məsələ ondan ibarət idi ki, biz Azərbaycan xalqını mümkün olan risklərdən qoruyaq, Azərbaycanda sabitliyi möhkəmləndirək və xalqımızın seçimini müdafiə edək. Həm Yaxın Şərqdə, həm Avropada, MDB məkanında baş verən xoşagəlməz hadisələr Azərbaycanda gedən işlərə mənfi təsir etməmişdir, çünki biz artıq özümüzü, öz seçimimizi müdafiə etməyə qadirik.

Ancaq bölgədə iqtisadi sahədə gedən xoşagəlməz proseslər, əlbəttə ki, bizə də təsir göstərmişdir. Bir neçə gün bundan əvvəl manatın məzənnəsində dəyişiklik edilmişdir. Qeyd etməliyəm ki, biz 2006-cı ildə pul islahatı keçirdik, 2005-ci ildə belə qərar verilmişdi. 2006-cı ilin əvvəlindən bizim pul islahatlarımız artıq başa çatmışdır.

Təbii ki, yaşlı nəsil bunu xatırlayır, o vaxta qədər 1 dollar 5 min manata bərabər idi. Biz manatı dollarla eyniləşdirdik, 1 dollar 1 manat oldu və on il ərzində manat getdikcə dollara nisbətə güclənirdi. Əslində bu, bizim iqtisadi islahatlarımızın uğurlu olmasını göstərirdi. Ancaq, eyni zamanda, qonşuluqda baş verən hadisələr və bütün qonşu dövlətlərdə milli valyutaların kəskin şəkildə ucuzlaşması istər-istəməz bizə də mənfi təsir göstərməyə başlamışdır. Üstəgəl dünyada neftin qiymətinin kəskin şəkildə aşağı düşməsi bizim gəlirlərimizə də mənfi təsir göstərmişdir. Eyni zamanda, əlbəttə ki, manatın məzənnəsinin getdikcə artması iqtisadi inkişafımıza mənfi təsir göstərirdi.

Ona görə qərar qəbul edilmişdir ki, manat bir az ucuzlaşsın. Mən yanvar ayında regionların sosial iqtisadi inkişafının yekunlarına həsr edilmiş konfransda bu barədə öz fikrimi açıq

şəkildə bildirmişdim ki, insanlar bunu bilsinlər və buna hazır olsunlar. Bu, heç kəs üçün sürpriz olmasın. O vaxt da demişəm ki, manat həddindən artıq bahalaşmış, bu, iqtisadiyyatımıza mənfi təsir göstərir.

Regionda baş verən hadisələr və dünyada neftin qiymətinin aşağı düşməsi artıq müəyyən çətinliklərə gətirib çıxarıb. Bu, birinci siqnal idi. Ondan sonra Mərkəzi Bankımız açığalama vermişdir ki, tədricən ilin sonuna qədər manatın məzənnəsi aşağı düşəcək. Bu da bir siqnal idi ki, insanlar buna hazır olsunlar. Ancaq ondan sonra biz gördük ki, müəyyən ajiotaj yarandı. Manatın məzənnəsində bir qədər dəyişiklik olan kimi, əhali pul-dəyişmə məntəqələrinə üz tutdu və kütləvi şəkildə dollar almağa başladı.

Eyni zamanda, bəzi möhtəkirlər, natəmiz adamlar əsassız qazanc əldə etmək üçün bu vəziyyətdən istifadə etmişlər. Belə olan halda bizim valyuta ehtiyatlarımız, Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatları azalmağa başlamışdır. Sadəcə bir rəqəmi sizə deyə bilərəm. Bir neçə gün ərzində hər gün bazardan minimum 500 milyon dollar alınır və əgər belə getsəydi, ilin axırına qədər Mərkəzi Bankın valyuta ehtiyatları kəskin şəkildə azala bilərdi. Belə olan halda qərar qəbul edildi ki, manat ucuzlaşsın.

Əslində manat əvvəlki səviyyəyə enmişdir. Yəni, islahat başlayanda 1 manat 1 dollar idisə, bu gün də 1 manat təxminən 1 dollardır. Bütün müvafiq qurumlara göstəriş verilmişdir ki, süni qiymət artımına yol verilməsin. Monitoring keçirilir və qiyməti süni şəkildə artırmaq istəyənlərə qarşı çox ciddi cəza tədbirləri görülməkdir.

Son illər ərzində ölkədə istehlak olunan əsas ərzaq məhsulları Azərbaycanda istehsal edilir. Belə olan halda bu məhsullarda heç bir bahalaşmadan söhbət gedə bilməz. Kim qiymətləri süni şəkildə artırırsa, dövlət tərəfindən öz cəzasını alacaq. Ümumiyyətlə, kompleks tədbirlər nəticəsində Azərbaycanda bundan sonra uğurlu iqtisadi inkişaf prosesi gələcək. İqtisadiyyat sabitdir, ictimai-siyasi vəziyyət möhkəmdir. Manatın dollara bərabərləşdirilməsi imkan verəcək ki, sosial məsələlərə daha çox vəsait xərclənsin, büdcədə problem olmasın və ölkə üçün lazım olan bütün infrastruktur layihələri vaxtında icra edilsin.

Biz bundan sonra da çalışacağıq ki, bütün dünya Xocalı haqqında bilsin. Bizim indi imkanlarımız da artır, o cümlədən təbliğat imkanlarımız genişlənir. Biz istənilən ölkədə diaspor təşkilatlarımızın xətti ilə, dövlət xətti ilə istənilən tədbiri, konfransı keçirə bilirik. Bunu edirik və bu həqiqətləri bütün dünyaya çatdırırıq. Mən əminəm ki, gün gələcək Xocalı faciəsini törədən, dinc əhaliyə qarşı qəddarlıq göstərən, dinc əhalini məhv edən erməni cinayətkarları məhkəmə qarşısında cavab verəcəklər. O gün gələcəkdir.

*İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti*

ABŞ-ın müttəfiqi olan Azərbaycanın faciəsinin tanınması vacibdir

ABŞ-ın Montana ştatından olan konqresmen Rayan Zinke Xocalı faciəsinin 23-cü ildönümü ilə əlaqədar Konqresdə bəyanatla çıxış edib. Konqresmen R.Zinke Xocalı faciəsinin əsl miqyasının kiçildilməsi cəhdlərinə baxmayaraq, 1992-ci il fevralın 26-da həyata keçirilən qətləmdə 613 silahsız azərbaycanlının öldürüldüyünü

bildirib. O, eyni zamanda, Azərbaycan və ABŞ-ın yaxın münasibətlərini, eləcə də ölkəmizin Əfqanıstanda həyata keçirilən əməliyyatlara əhəmiyyətli töhfəsini xüsusi qeyd edib. R.Zinke belə bir gündə ABŞ-ın müttəfiqi olan Azərbaycanın faciəsinin tanınmasının vacib olduğunu vurğulayıb.

Konqresmen Xocalı faciəsinin 23-cü ildönümü ilə əlaqədar fevralın 25-də ABŞ Konqresində keçirilən anma mərasimində iştirak edib və nitq söyləyib.

Həmin gün Kaliforniyadan olan konqresmen Cudi Çu çıxış edərək Ermənistanın təcavüzkar siyasətini dəstəkləyən fikirlər səsləndirə də, R.Zinkenin bəyanatı sayəsində Konqres üzvlərinə reallığı əks etdirən məlumatlar çatdırılıb.

Yusif Babanlı

Bir ömrün səkkiz ili

Tovuzla təkcə tovuzlular deyil, tovuzlu olmayanlar da öyünülər, fəxr edirlər. Axı bu qədim Oğuz eli qəhrəman oğulların, Tomris qeyrətli, Sara düşüncəli qızların yurdu, saz-söz adamlarının, şöhrəti dünyanı gəzən ziyalıların, zəhmətsevər insanların yurdu. Bu yurdun tarixin yaddaşına qızıl hərflərlə yazılmış səhifələri çoxdur. Gələcək nəsillər bu səhifələri vərəqləyib oxuduqca Tovuzun şöhrətini bir kişi boyu ucaldan tovuzlularla daha çox qürur duyacaqlar.

Son 8 ildə Tovuz tarixinin səhifələrini gördüyü işlərlə, yaxşı eməllərlə daha da zənginləşdirən, tovuzluların böyük hörmətini, məhəbbətini qazanan Tofiq Zeynalov sözün əsl mənasında Tovuzu regionun ən abad, gözəl və inkişaf etmiş diyarına çevirib.

Tovuz RİH-nin başçısı kimi məhz onun sayəsində son 8 ildə Tovuzda görülən işlərin miqyası o qədər genişdir ki, onları tam əhatə etmək, bir yazıda işıqlandırmaq sadəcə olaraq mümkün deyil. Rayonun həm iqtisadiyyatı sürətlə inkişaf edib, həm də abadlıq-quruculuq işləri geniş vüsət alıb. Bir sözlə, son 8 ildə Tovuz eli tamamilə tanınmaz olmuşdur. Hara baxırsan qızgın iş gedir, hara baxırsan göz oxşayır. Görülən və görülməkdə olan abadlıq və quruculuq işləri, eləcə də yolların tikintisi və təmiri, şəhər təsərrüfatının yenidən qurulması, tovuzluların həyat şəraitinin yaxşılaşması, rifah halının yüksəlməsi, yeni iş yerlərinin açılması, yeni məktəb binalarının, uşaq bağçalarının tikintisi, tovuzluların səmərəli istirahəti üçün yeni parkların istifadəyə verilməsi və s. işlər Tofiq Zeynalovu ömür səhifəsinə gözəl eməllərdən başqa heç nə yazmayan bir insan kimi elin gözündə daha da ucaldıb. Xalqa şərəfli xidmətlə, xalq üçün çalışmaq, xalqı düşünməklə xalqın sevgisini qazanan Tofiq Zeynalov ən böyük uğurlara, nailiyyətlərə imza atmaq, xalqın ürəyində özünə möhtəşəm bir abidə ucaldı. Xalqa şərəfli xidmətlə, xalq üçün çalışmaq, xalqı düşünməklə xalqın sevgisini qazanan Tofiq Zeynalov ən böyük uğurlara, nailiyyətlərə imza atmaq, xalqın ürəyində özünə möhtəşəm bir abidə ucaldı. Xalqa şərəfli xidmətlə, xalq üçün çalışmaq, xalqı düşünməklə xalqın sevgisini qazanan Tofiq Zeynalov ən böyük uğurlara, nailiyyətlərə imza atmaq, xalqın ürəyində özünə möhtəşəm bir abidə ucaldı.

girəcəyində inşa etdiriyi «Qala-kompleks»lə qazanıb. O kişini yüz illər sonra da bu «Qala-kompleks»ə görə daha çox xatırlayacaqlar. Bax bu yerdə bir bayatıdan iki misrəni xatırlamaya bilmirəm: «Tikmədim özüm qalam, tikdim ki, izim qala».

Bəli, Tofiq Zeynalovun o «Qala-kompleks»ində əbədi izi qalıb. Təkgə o «Qala-kompleks»dəmi? Yox. O böyük insanın, o qurucu insanın Tovuzda izi çoxdur. Hansının birini deyəsən? Qovlar-Ağbaşlar yolunda, Tovuz-Qaralar yolunda, Tovuz-Qaraxanlı-Hunanlar yolunda, Zəyəm çayından Tovuz şəhərinə çəkilən içməli su kəmərinə, Heydər Əliyev seyrəngahında, Tovuz Olimpiya İdman kompleksində, Qovlar parkında... Tofiq Zeynalovun izini görmək mümkündürmü?

Rayonda bir çox sənaye müəssisəsinin tikintisində, iqtisadiyyatın və kənd təsərrüfatının inkişafı istiqamətində öz fəaliyyətini mükəmməl quran Tofiq Zeynalov Tovuzun bu günkü inkişafı üçün çox böyük işlərə imza atıb. Görülən işlər ürək sevin-dirir. Şəhərdəki təmizlik və müasirlik, asfalt döşənmiş yollar, zövqlə, milli memarlıq üslubu ilə görülmüş işlər, yeni və yaraşıqlı daş hasarlar, su və kanalizasiya xətlərinin dəyişdirilməsi, həll edilmiş işıq, qaz və su məsələləri, Tovuz çayının sahilində istifadəyə verilmiş istirahət mərkəzi, yeni binalar, müəssisələr, inşası davam edən obyektlər rayon sakinlərində haqlı olaraq qürur doğurur, onlara rahatlıq və sevinc gətirir. Bakı – Qazax avtomobil magistralı ilə gedib-gələnlər simasını heyratamiz dərəcədə dəyişən Tovuz şəhərinə, eləcə də avtomobillərini saxlayıb Heydər Əliyev seyrəngahında bu cənnət guşəyə heyranlıqla baxırlar.

Bu gün tovuzlular onlara göstərilən dövlət qayğısından, eyni zamanda rayonda görülən işlərə, əldə olunmuş uğurlara görə Tofiq Zeynalovdan böyük məhəbbətlə söhbət açırlar. Bəli, Tovuz bu gün tərəqqinin yeni mərhələsinə yaşayır. Müasir dövrün tələblərinə uyğun tikintiquruculuq işləri, yolların, küçələrin abadlaşdırılması, təhsil və tibb müəssisələrinin tikilib istifadəyə verilməsi, yüzlərlə yeni iş yerlərinin açılması, hər bir tovuzlunun probleminə həssaslıqla yanaşılması, həmçinin genişmiqyaslı abadlıq işləri Tovuz rayon İcra Hakimiyyəti başçısının tovuzlulara böyük qayğısından, vəzifəsini ləyaqətlə, şərəflə yerinə yetirməsindən, öz işinə məsuliyyətlə yanaşmasından xəbər verir. İcrası davam edən layihələri vaxtında başa çatdırmaq, dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin qarşıya qoyduğu vəzifələri, tapşırıq və tövsiyələri layiqincə yerinə yetirmək üçün bütün imkanları səfərbər edən Tofiq Zeynalov ictimaiyyətlə görüşlərinin birində demişdir: «Ölkə prezidenti cənab İlham Əliyev 2015-ci ilin Azərbaycan respublikasında «Kənd təsərrüfatı ili» elan edilməsi haqqında sərəncam imzaladı. Möhtərəm prezidentimizin kənd təsərrüfatının inkişafı ilə bağlı verdiyi tapşırıqlar qarşımıza yeni vəzifələr qoyur. Biz öz fəaliyyətimizi verilən tapşırıqların icrası istiqamətində qurmalıyıq. Əkin sahələrinin suvarılması və torpağın münbitliyinin qorunması diqqət mərkəzində saxlanılmalı, mövcud kanallar təmizlənməli, istifadəsiz torpaq sahələri əkin dövriyyəsinə cəlb edilməli, əkin sahələrindən səmərəli istifadə olunmalı, məhsuldarlığın artırılması üçün zəruri tədbirlər görülməlidir. Biz torpaqlardan təyinatı üzrə istifadəyə nəzarəti

daha da gücləndirməliyik».

Son 8 ildə Tovuzda görülən işlər hər kəsin ürəyincədir. Tovuzun simasının yaxşılaşmağı doğru nə qədər dəyişdiyini, inkişaf etdiyini, ən müasir bölgəyə çevrildiyini sözlə ifadə edə bilmirəm. Buna qələmimin qüdrəti çatmır. Bütün bunlar hamsı Tofiq müəllimin qayğısı və diqqəti sayəsində, öz işini böyük məharətlə görməsi nəticəsində mümkün olub.

Yolum tez-tez doğma Tovuzda düşür. Bir tovuzlu kimi görülən işlərlə fərəh duyuram. Rayonda tam rahatlıqdır. Çoxlu sayda yeni iş yerləri açılıb, hər kəs öz işlə məşğul olur, heç kim haqsızlıqla üzləşmir, heç kim incidilmir, vətəndaşların problemləri dərhal həll olunur, onların qayğı və ehtiyacları həmişə diqqətdə saxlanılır.

Səmimi deyirəm. Tovuzun inkişafı son 8 ildə – Tofiq Zeynalovun rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı təyin edildəndən sonra daha da sürətlənib. Bu illər ərzində sosial əhəmiyyətli obyektlər inşa edilib, yollar çəkilib, digər infrastruktur layihələr həyata keçirilib ki, onlardan da qismən de olsa söhbət açmışam. Bu illər yüksəliş illəridir. Bu illər tovuzluların yaddaşında quruculuq, inkişaf dövrü kimi qalacaqdır. Bu, həqiqətdir. O da həqiqətdir ki, Tovuz məhz Tofiq Zeynalovun rayona rəhbərlik etdiyi illərdə özünün ən yüksək inkişaf mərhələsinə gəlib çatıb. Bu gün rayonda gedən quruculuq işləri bütün sahələri əhatə edir. Təkcə son bir neçə il ərzində az qala onilliklərə bərabər iş görüldü deyə, yanılmarıq.

Bəli, Tovuzda heç vaxt belə tikinti, quruculuq və abadlıq işlərinin getdiyini kimsə görməyib. Tovuz son illər tanınmaz dərəcədə dəyişib, gözəlləşib. Hər gün demək olar ki, yeniliklər baş verir, yeni-ye-

ni obyektlər həyata vəsiqə alır.

Qeyd etdiyim kimi tovuzluların həyat şəraiti də getdikcə yaxşılaşır, işıq, qaz sarıdan demək olar ki, problem yoxdur. Bütün bunlar Tofiq Zeynalovun zəhmətindən bəhrəsidir, el-obaya sevgisinin nəticəsidir, onun ideyalarının tənənəsidir.

Azərbaycanın bir parçası olan Tovuz bu gün özünün ən yüksək inkişaf yolundadır. Məhz Tofiq Zeynalovun rəhbərliyiylə təhsilə, səhiyyəyə, mədəniyyətə də böyük diqqət və qayğı göstərilir, mənəvi dəyərlər ön plana çəkilir, aşıqlara, el şairlərinə, söz adamlarına qayğıyla yanaşılır.

Tofiq Zeynalov idarəetməni gözəl bilən istedadlı bir rəhbər olmaqla, eləcə də kənd təsərrüfatını, iqtisadiyyatı gözəl bilməklə yanaşı həm də ürək adamı, könül adamıdır. Sözü dərin-dərinə duyur. Könül sözü söyləyən şairlərə, yaradıcı adamlara ehtiramla yanaşır, qələmilə vətənə, millətə xidmət eləyən söz adamlarının xalqın ruhundan süzülüb gələn şeirlərini böyük həvəslə oxuyur. O, ürək adamı olaraq bir çox tovuzlu şairlərin, eləcə də Molla Əhmədinin, Bimar İsgəndərin, Vaqif Nəsinin və başqa şairlərin kitablarının işıq üzünü görməsi üçün öz köməyini əsirgəmir. Tovuzun ədəbi mühitinin yer aldığı «Ensiklopediya»nın da işıq üzünü görməsi istiqamətində tarixi işlər görüb. Söz adamlarına olan bu böyük ehtiram unudularmı?

Və ən nəhayət, demək istəyirəm ki, ömrünün 8 ilini Tovuz və tovuzlular üçün «xərcələyən» Tofiq Zeynalov bu gün də gənclik həvəsilə çalışır, qurub-yaratmaqdan doymur. Ona görə də Tovuz günü-gündən inkişaf edir, dəyişir və gözəlləşir. Gözəlləşən Tovuzu, gündüzləri işlə qaynayan, gecələri işıqlı olan Tovuzunu gəzdirəcə sevinirəm, duyulanırsən. Həm də sevinirəm ki, Tovuzun və tovuzluların taleyi etibarlı əllərdədir. Bu əllərlə dağ dağ üstünə qoymaq mümkündür. Həm də sevinirəm ki, Tovuz RİH-nin başçısı Tofiq Zeynalova möhtərəm prezidentimiz İlham Əliyevin Fərmanı ilə verilən «Şöhrət» ordeni həm də tovuzlulara verilən ən böyük qiymətdir. Tofiq Zeynalova verilən ən böyük qiymət isə tovuzluların ona olan tükənməz sevgisidir. Və tovuzluların bu sevgisi həm də onu göstərir ki, Tofiq müəllim ən ali sevgilərə layiqdir.

Tanrı tovuzluların bu sevgisini Sizə çox görməsin, Tofiq müəllim!

Vaqif İSAQOĞLU,
Prezident təqaüdçüsü,
«Qızıl qələm» media
mükafatı laureatı,
yazıçı-şair

Xocalı soyqırımının 23-cü il dönümü

Yaralı ananın harayı

Aşıq Əkbər Cəfərov adına Mədəniyyət evində bütün yerlər tutulmuşdur. Bu gün burada XX əsrin ən dəhşətli hərbi cinayəti olan XOCALI SOYQIRIMININ 23-cü ildönümü-anım günü keçirilir. Hamının üzündə bir hüzn var-kədə var.

Səhnə ağlagəlməz bir faciənin törətdiyi məkanı xatırladır. Qara örtüklü rəmzi qəbir ətrafda qara örtük üstündə qərənfillər düzülüb, şamlar yanıb şölələnməkdədir. Dolu zal sükut içərisində ikən aparıcının səsi hüznə eşidilir:

- Əziz həmvətənlər, XX əsrin faciəsi olan Xocalı soyqırımının 23-cü il

dönümünə həsr edilmiş anım gününü açıq elan edirəm. Gəlin, Soyqırım qurbanlarının əziz xatirəsini bir dəqiqəlik sükutla yad edək.

Hamı ayağa qalxıb dərin hüznü bir sükuta dalır.

Xocalı soyqırımı haqqında bədii kompozisiya başlayır. Kompazisiyanın müəllifi, mədəniyyət sarayının direktoru Asif Qasimov və Qabil Namazov bir aparıcı olaraq soyqırım və oradakı itkilərimiz barədə bir daha məlumat verirlər. Ədəbi-bədii kompazisiya Azərbaycan şairlərinin Xocalı soyqırımına müxtəlif vaxtlarda həsr etdikləri şeirlərdən yara-

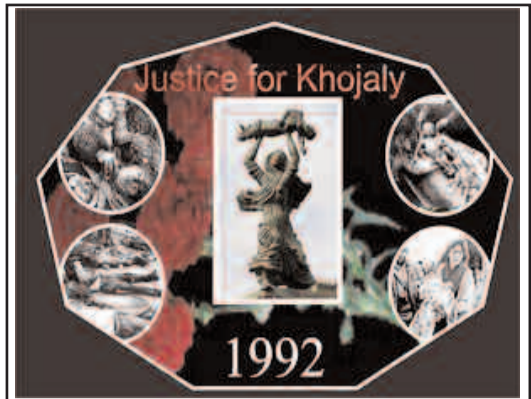
dılmışdır. Aparıcılar da, ayrı-ayrı obrazları ifa edənlər də şeirləri öz hüznü səsləri ilə ifa edirlər ki, salonda əyləşənlərin qəlblərində faciənin ağırlığı əks-səda verir.

Səhnədə rəmzi qəbrin üstündə şeir deyib hönkürən bu Xocalı qızı kim ağlayır görəsən? Anasını mı? Qardaşını mı? Yoxsa sevgisini, sevgilisini mi?

Kompozisiyanın fonunda Xocalıda həlak olanların ağ geyimdə rəmzi ruhları dolanmaqdadır. Səhnə arxasından atəş səsləri gəlir. Yaralı ANA cismənmi, mənəm mi sağ tərəfdən əlində tüfəng səhnəyə daxil olur. Səsində hüzn, üsyankarlıq və qətiyyət ana obrazını məharətlə təqdim edir. Yox, o, ağlamır, o qətiyyətli səsi ilə adamları Xocalının intiqamına səsləyir. Yaralı ananın səsi dərhal zaldakılara da sirayət edir. Ana səsinin, ana çağırışının təsirilə zaldakıların yumruqları da qəzəblə, hiddətlə düyünlənir. Aparıcıların hüznü səsi, bədii obrazlar ifaçılarının göz yaşları ilə başlayıb davam edən ədəbi-bədii kompazisiya Yaralı ananın ifaçı Bahar Həsənovanın xalqı ayağa qaldırmağa qadir üsyankar, intiqam təlqin edən səsilə sona çatır.

Ədəbi-bədii kompazisiyada iştirak edən Vüsalə Quliyeva, Gülbəniz Nərimanova, Həmayə İsayeva, Süsən Kərimova, Nuriyyə İsayeva və başqaları ifa etdikləri obrazları tamaşaçılara həqiqi sənətçi kimi çatdırdılar.

Q.Hümbətov

O GECƏ...

Xocalı soyqırımına

O gecə zəncirdə iti,
Yuvada quşu güllələdilər.
O gecə tumurcuq köynəyində
Yarpağı, çiçəyi güllələdilər,
Torpağı, daşı güllələdilər.
Ananın gözü qabağında
Balanı kəsdilər,
Birini doğradılar,
Birini asdılar.
Günahsız uşaqları
Qol-qola çatdılar,
Tonqala atdılar.
Dünyanın Xirosima, Naqasaki,
Xatın nağıllarına bənzəməyən
Xocalı nağılını yaratdılar.
Özünü qayalardan atan
Hamilə gəlinlərin,
Başından güllə yağa-yağa
Qışın tüpüsündə
Ayaqyalın yol gələnlərin,
Güllədən ölənlərin,
Soyuqdan ölənlərin,
Acından ölənlərin,
Qeydinə qalmadı dünya,
Həyanı olmadı dünya.
Unutmayın bu tarixi.
Ən dəhşətli tarix teki:
İyirmi altı fevral,
Min doqquz yüz doxsan iki.

Vaqif Nəsibli

Xocalı soyqırımı

Ermənilərin Xocalı şəhərini hədəfə almaqda məqsədi nə idi? Bu bir tərəfdən Qarabağın dağlıq hissəsində azərbaycanlılardan ibarət olan, strateji əhəmiyyətli maneəni aradan qaldırmaq idisə, digər tərəfdən ümumiyyətlə Xocalını yer üzündən birdəfəlik silmək məqsədi idi. Çünki Xocalı elə bir yaşayış məskəni idi ki, o, Azərbaycan tarixinin qədim dövrlərindən müasir dövrə qədər tarix və mədəniyyət ənənələrini özündə əks etdirirdi. Bu xüsusi mədəniyyət tarixə Xocalı-Gədəbəy mədəniyyəti kimi düşmüşdür. Xocalının kromlexləri, dolmenləri, siklopları, kurqanları və digər abidələri, həmçinin müxtəlif növ meişət əşyaları insan cəmiyyətinin inkişaf dinamikasını özündə əks etdirən maddi mədəniyyət nümunələridir. Erməni işğalından sonra bütün bu maddi mədəniyyət abidələrinin məhv edilməsi və dünyanın ən qədim məzarlıqlarından sayılan Xocalı qəbiristanlığının texnika vasitəsilə darmadağın edilməsi erməni vandalizminin bariz nümunəsi olmaqla yanaşı dünya mədəniyyətinə qarşı zorakılıq aktıdır.

1988-ci ildən başlamış Ermənistan - Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi tarixində ən müdhiş hadisələrdən biri Xocalıda baş vermiş soyqırım oldu. Bu hadisə XX əsrin ən dəhşətli və faciəli hadisə-

lərindən biridir. Xocalı faciəsi tarixdə bizə məlum olan Badbiyar, Xatın, Liditse, Sonqimi faciələri ilə eyni səviyyədə durur.

Xankəndi ilə Əsgəran arasında yerləşən Xocalı Dağlıq Qarabağda Şuşadan sonra azərilərin yaşadığı ikinci böyük yaşayış məntəqəsidir. 1990 - ci ildə şəhər statusu almışdır. 1991-ci ilin məlumatına görə, əhalisini 7 min nəfər azərbaycanlı təşkil edirdi. Bu şəhərdə 1988 -ci ilin sentyabrın 18-də Xankəndindən, 1988-ci ilin noyabrında Ermənistan qovulmuş azərbaycanlılar, 1989 - cu ildə Fərqaşadən qovulmuş məhsəti türkləri də məskunlaşmışdılar.

Dağlıq Qarabağda yeganə təyyarə meydanı Xocalıda yerləşir-

di.

Erməni silahlı qüvvələri Xocalını hər tərəfdən mühasirəyə almışdılar, yolları, keçidləri tutmuşdular. Şəhərin quru yolla xarici ələmlə əlaqəsi kəsilmişdi. Elektrik enerjisi yox idi. Xocalının xarici ələmlə əlaqəsi 1991- ci ilin noyabrından etibarən ancaq radio-telefonla və mülti vertolyotlarla idi. 1992 - ci ilin yanvarın 28-də ermənilər tərəfindən Dağlıq Qarabağ üzərində Azərbaycan Hava Yolları Dövlət şirkətinə mənsub Mİ-8 markalı mülti vertolyot vurulduqdan və vertolyotda 40-dan artıq azərbaycanlı həlak olduqdan sonra Xocalı şəhəri ilə hava əlaqəsi də kəsilmişdir.

1992- ci ilin fevral ayının 25-

dən 26-a keçən gecə erməni silahlı dəstələri Xankəndi şəhərində yerləşdirilmiş keçmiş SSRİ-nin 366-cı motoatıcı hərbi alayının bilavasitə iştirakı ilə Xocalı şəhərinə hücum etmişlər. Xocalıya artilleriya və ağır hərbi texnikadan atəş açılmış, şəhərdə güclü yanğınlar başlamış, şəhər tamamilə alova bürünmüş, yerlə yeksan edilmişdir. Hücumda ermənilər tərəfindən mayor Seyran Ohanyanın komandası altında 366-cı alayın 2-ci batalyonu, Yevgeni Nabokixin komandası altında 3-cü batalyonu, 1 - ci batalyonun qərargah rəisi Çitçyan Valeriy İsayeviç və alayda xidmət edən 50 - dən artıq erməni mülkətindən olan zabıt və praporşiklər, tanklar, piyadaların döyüş maşınları, toplar, D - 30 qaubitsası və digər müasir hərbi texnika iştirak etmişdir. İstintaqla müyyən edilmişdir ki, erməni silahlı qüvvələri Xocalı şəhərinə quldurcasına gecə saat 22 radələrində basqın etmiş, əvvəlcə şəhəri şiddətli artilleriya atəşinə tutmuş, sonra isə çoxsaylı tanklar, PDM və bronetransportyorlar vasitəsilə şəhərə daxil olmuş, evlərində yatmış dinc əhalini vahiməyə salaraq onları vəhşicəsinə məhv etməyə başlamışlar. Bu zaman qadın, uşaq, qocaya aman vermədən qarşılına çıxarı atəş yağışına tutaraq, tank, PDM və digər texnika altına salaraq əzmış, məhv etmişlər. Şə-

hərin müdafiəçiləri və yerli əhali şəhəri tərk etməyə məcbur olmuşdur. Fevral ayının 26-ı səhər saat 5 - ə qədər şəhər zəbt edilmişdir.

Şəhəri tərk etməyə məcbur olan əhali dağlara, meşələrə, kimi isə yaxınlıqda azərilərin yaşadığı Ağdam şəhərinə üz tutmuşdu. Naxçıvan kəndi yaxınlığında, açıqlıq ərazidə dinc əhali ermənilər tərəfindən güllələndi və onlara amansız divan tutuldu.

Azğınlaşmış erməni cinayətkarları azərbaycanlıları xüsusi amansızlıqla işgəncə verərək öldürürdülər. Onlar mühasirədən çıxıb qaçmağa müvəffəq olmuş əhalini də yollarda, keçidlərdə, meşələrdə pusqu quraraq tutur, görünməmiş vəhşiliklə öldürürdülər.

Cinayətkar erməni hərbi birləşmələrinin vəhşiliyi nəticəsində 613 nəfər şəhid, 487 nəfər şikəst olmuş, 1275 nəfər dinc sakin - qocalar, uşaqlar, qadınlar əsir götürülərək, ağlasığmaz erməni zülmünə, təhqirlərə və həqarətlərə məruz qalmışlar. 150 nəfərin taleyi hələ də məlum deyildir. Şəhid olanların 106 nəfəri qadın, 63 nəfəri isə azyaşlı uşaqlar olmuşlar, şikəst olanların 76 nəfəri yetkinlik dövrünə çatmamış oğlanlar və qızlardır. 8 ailə bütövlükdə məhv edilmiş, 24 uşaq hər iki valideynini itirmişdir.

Tovuza rayon statusu verilməsinin 85 illiyi qarşısın-

Tovuz haqqında nəyi bilirik?

Doğma vətənimiz Azərbaycanın dilbər guşəsi olan Tovuz rayonu Qafqaz sıra dağlarının cənubunda Kiçik Qafqazın etəyində yerləşir. Azərbaycanın ən qədim suxurlarından biri Əsrəkçay hövzəsindədir ki, bu paleozoy erasına aid olub yaşı 400-450 min ildir. Bu ərazi vulkanik, sönmüş vulkanlarla zəngin olduğundan effuziv suxurların geniş yayılması ilə əlaqədar faydalı qazıntılar -alunit, dəmir filizi, qızıl, digər faydalı qazıntılarla, mineral bulaqlarla zəngindir. İnsan yaşayışı üçün ən uyğun təbii coğrafi mövqeyindəndir ki, bu ərazidə ən qədim insanlar təxminən 10 000 ildən artıq zaman ərzində yaşamağa başlamış, buraları özlərinə yurd yeri seçmişlər.

Dağların üzük qaşı kimi dövrəyə aldığı, ulu Tanrının (qədim türkcədə Tenqrinin) mərhəmətlə bəxş etdiyi əvəzsiz sərvət olan Tovuz torpağı yaşamağa, onu qorumağa və yaratmağa, sözsüz, dəyər. Zaman-zaman yağışların basqınlarına sinə gərən qəhrəman Tovuz əhli düşmənlərə bir qarış da torpaq verməmiş, əksinə, onları yerinə oturtmağı bu gün də bacarmaqdadır.

Mülayim iqlimə, münbit torpağa, əsrarəngiz təbiətə, təmiz havaya, şəfaverici bulaqlara, sinəsindən Əsrəkçay, Tovuz çayı, Axıncaçay və rayonu 38 km. məsafədə Ceyrançölə birləşdirən Kür çayının müəyyən hissəsi aralıq- dağlı bu diyarın flora və faunası ilə kompozisiya təşkil edir. Six meşələrində nadir palıd, şam, dəmirərağac, fisdıq, şabalıd, eldar şamı kimi nadir ağaclar, faunası qaban, ayı, canavar, dağlarında qartal, şahin, xoşnəməli kəklik, qırqovul kimi quşların pərvazlandığı, yamaclarında ceyran, cüyür və mal-qara otlayan, torpağında hər cür nemət yetişən Tovuz rayonu bəşər sivilizasiyasının əzəli türk ellərindən olub böyük türk-Turan ailəsinin beşiyi olan Azərbaycanımızın bir parçası olmaqla sahəsi 1903 kv.km, qərbi Azərbaycanla (indiki Ermənistanla) 69 km, Gürcüstanla 23 km sərhəddə, habelə, Qərbdə Ağstafa, Şərqdə Şəmkir, Cənubda Gədəbəy və Şimalda (Ceyrançöldə) Samux rayonu ilə qonşudur. Öksüzlü kəndi boyunca Ağdərə, Əsrək çayı boyu Quşçu kəndinə qədər Əsrək dərəsi, Mor-mordan baş alıb Bozalqanlıya qədər uzanan Axınca dərəsi, Qovlardan Gədəbəyə kimi Xınna (hunna) dərəsi, Zəyəmdən qərbə, indiki Ermənistanın Tavuş ərazisi,

Gürcüstanda Axalsixiyə qədər bu rayonun tarixi coğrafiyası haqqında təsəvvür yaradır. Nazirlər Kabinetinin 02.08.2001 tarixli qərarına əsasən Tovuz rayonu ərazisində 64 tarixi mədəniyyət arxeoloji abidələrin olması təsdiqlənib. 8-10 min il yaşı olan Köhnəqala və Göytəpə abidələri, qədim Hunan şəhərinin qalıqları olan Torpaqqala, Yanıqlı belə abidələrdəndir. Zəngin tarixi abidələrə-Tovuz şəhəri və ətrafında şərqdə paleolit dövrə aid Şiş quzey düşərgəsi, tunc dövrə aid kurqan, 14-cü əsrə aid karvansaray, 16-18-ci əsrlərə aid nekropol, qala düzü, 19-cu əsrə aid suvarma qülləsi, kəhriz, yaşayış evi, 1912-ci ilə aid sement zavodu, Tovuz çayı üzərində birtəqil körpü, Əlibəyli kəndində 17-ci əsrə aid Koroğlu qalası, Öksüzlü kəndində qədim dövrə aid qoç fiquru, Koroğlu "ev" qalası, Nəsisib bəy və Yusif bəyin 19-cu əsrə aid yaşayış evi, Bozalqanlıda 18 və 19-cu əsrə aid Kərbəlayi Əsəd və Məhəmməd ağanın evləri, Vahidlidə Axınca çayı üzərində 19-cu əsrə aid Sultan körpüsü, Düz Qırıqlıda, Əyyubluda orta tunc dövrə aid kurqanlar, neolit dövrə aid Töyrə təpə, Məntəştəpə, Namaztəpə yaşayış yerləri, Yanıqlıda 18-ci əsrə aid körpü, Şah Abbas məscidi, qala, Bayramlıda b.e.ə. 8-7 əsrlərə aid daş qutu nekroloq, b.e.ə. 3/2-ci əsrlərə aid küp qəbir nekropol və son tunc dövrünə aid yaşayış yeri, Əsrəkə 7-8-ci əsrlərə aid məbəd, Çinarlıda 6-cı əsrə aid nekropol, Kürün sağ sahilində antik, orta əsrlərə aid Torpaqqala, Qalaboyunda 15-ci əsr Qaraqoyunlular dövrünə aid qala və sikkələr və s. rast gəlinməsi yaşayış üçün ən əlverişli bu təbii coğrafi ərazidə ən qədim

aborigen qəbilələrin, tayfaların yurd yerlərinin olmasının əyani sübutudur.

Rayonun ərazisindəki ayrı-ayrı yurd yeri adlarının qədim türk toponimlərinə uyğun gəlməsi, tapılan maddi mədəniyyət nümunələrinin, məişət əşyalarının, qəbilələrin uyğunluğu köklü əhalinin ən qədim millət olan türk ulusundan-oğuz boylarından qaynaqlandığını göstərir. Tovuzun adı müxtəlif mənbələrdən olan dəlillərə söykənir. Bir ehtimalla görə TAU OK UZ qədim türkcədən (huncadan) anlamda "dağ tayfaları" mənasını, digəri "TAU UST" -dağ üzərində qala anlamında başa düşülür ki, buradan da əski çağlarda düşmən hücumlarına qarşı tikilmiş qalaya Tausa işarədir və onun qalıqları hələ də qalmaqdadır. Görkəmli alim akademik Sumbatzadəyə görə bu qala miladın 3-4 əsrində buraya gəlmiş Atillanın başçılığı ilə qərbi hunlar tərəfindən tikilmiş, ətrafında şəhər salınmışdır. Qeyd edək, ki, hunlar yerli əhali ilə qarışaraq hələ də buralarda yaşamaqdadır.

Şah Abbas dövründə şəhər yandırıldığından onun adı Yanıqlı kimi qalmışdır. Şəhərin adı 19-cu əsrin 60-cı illərində Taus olmuş, tarixdə Şəmsəddil Tausu adlı bölgə 1930-cu ildə Sovet dövründə rəsmən inzibati ərazi vahidi kimi Tovuz olaraq adlandırılmışdır. Xain qonşularımız Rusiya işğalının nəticəsi kimi indiki Ermənistan ərazisinə köçürüldükdən sonra Tovus Qalakənd adını öz dillərinə çevirərək Berd (qala) adlandırmış, yalnız ötən əsrin 90-cı illərində buranı Tovuş kimi qəbul etmişlər. Unikal tarixi abidələr mərkəzi olan Tovuz, eyni zamanda yer üzünün ilk insan məskənlərindəndir. Arxeoloji ekspedisiya qrupunun rəhbəri F.Quliyevin bildirdiyinə görə Hacıələmxanlı təpə adlı ərazidə Kür çayının orta axarı boyu Göytəpədən daha 500 ilə yaxın öncə ilk insanlar məskunlaşmış, heyvandarlıq, əkinçilik və sənətkarlıqla məşğul olmuşlar. Deyilənləri, burada aşkar edilən dəvəgözü daşından düzəldilmiş iti uclu alətlər, çapacaq, toxa, ərsin və s. maddi məişət əşyaları sübut edir. Cənubi Qafqazda (Zaqafqaziyada) ən çox insan məskənlərinin Tovuzda olduğunu göstərən yapon ekspedisiyaçısı Nişiyaki bu abidənin yaşının b.e.ə. 7-ci minilliyin sonu 6-cı minilliyin əvvəllərinə

aid olduğunu qeyd edir. Respublika prezidenti cənab İlham Əliyev bölgəyə gəlişi zamanı Göytəpə arxeoloji abidəsi ilə tanış olmuş, burada açıq səma altında arxeopark yaradılması barədə sərəncam vermişdir. 2006 -cı ildən dünyanın aparıcı elmi araşdırmalar mərkəzləri-Fransa Milli Araşdırmalar mərkəzi, Tokio universiteti, Britaniya Kral Akademiyası, RF EA, Almaniya Elm Mərkəzi və s. nüfuzlu elmi mərkəzlərinin diqqətini cəlb edən bu abidə e.ə.6-cı minillik neolit dövrünə aid olduğu, buranın 8 min 4 yüz illik şəhər mədəniyyəti tarixinə malik olduğu qəbul edilmişdir. Tovuz ərazisindəki bu abidələr ilkin sivilizasiyaların başlanğıc nöqtəsinin, proto şəhər insanların kompakt yaşayış tərzinin təşəkkül tapdığı şəhər mədəniyyətinin formalaşması ilə səciyyələnir. Rayonun ərazisində qədim türk adlarına uyğun Əsrək, Cırdaxan, Azaplı, Quşçu, Dondar, Qovlar, Eyyublu (əslində Alplı), Bozalqanlı, Kirzən, Öksüzlü, Qaraxanlı, Qaralar, Qarabağlar, Qaradaş, Ağdam adları, eləcə də Töyrə təpə, Məntəştəpə, Xocaxan qəbiristanlığı, Sarvan qarışan, Dəvə körpüsü, kurqanlar əski türk boylarının buralarda yaşayışlarının izləridir.

Bu ərazidə idarəetmə əski çağlarda türk törə qaydalarına (qəbilə və tayfalar içərisindən seçilən ağsaqqallar və onların hökmlərinə) əsaslanmış, ictimai münasibətlərin sonrakı inkişaf mərhələsində bu sistem dövlətlərin yaranmasının rüşeymini təşkil etmişdir. Rayonun ərazisində olan türk toponim adları onu deməyə əsas verir ki, Tovuz ərazisi həm də dünyada ilk dövlət rüşeymlərinin, dövlətin təşəkkül tapdığı qədim dövlətçilik ənənəsinə malik bir məkandır.

Daş kitabələrdə, "Kitabi Dədə Qorqud" dastanında, antik dövr səyyahları Plini, Strabon, orta çağ səyyahları A.Düma, H.Şirvani, Ö.Çələbi bu diyardan keçmiş, öz əsərlərində üstüörtülü də olsa qeyd etdikləri yüksək mədəniyyətin şahidi olmuşlar. Burada yaşayan əhali monoteist inanca (tək Tanrıya sitayiş edən) sahib əzəli qövmlərdəndir. Bunu onların malik olduğu adət, ənənələrdə, xüsusən Novruz inancında sezənmək mümkündür. Sazlı- sözlü Tovuz elində Dədə Qorqudun

ozan (aşiq), qopuz (saz) çalıb xalqı haraylaması bu gün də mədəniyyətimizdə öz əksini tapır. Tovuz türk oğuz tayfalarının əzəli yayıldığı, erkən Şümer, Aratta, Manna, Midiya kimi türk mənşəli dövlətlərin təşəkkülündə (böyük ehtimalla eyni tərkibdə), sonralar Əhəmənilər, Sasanilər (fars mənşəli) dövründə öz varlığını sürdürmüş, daha sonra Alban (Y.Səfərova görə "Alp"-uca, böyük etnonimindəndir), qərbi Hun yürüşü, ərəb xilafəti, Səlcuqilər, moğol-tatar istilasları Qaraqoyunlu, Ağqoyunlu, Səfəvilər dövründə inzibati cəhətdən Qarabağ bəylərbəyliyinə aid olub Səfəvi xanədanının Zülqədər tayfasının qolundan Şəmsəddil irsi mülkiyyətinə verilmiş, parçalanma dövründə müstəqil sultanlıq olmuş, lakin Nadir şah buraları Kartli çarı Teymuraza versə də 18-ci əsrin sonlarında Şəmsəddil sultanı Səlim xan buranı yenidən azad etdi. Rusiya işğal dövründə sultanlıq ləğv edilərək Tovus distansiyası adlandırılmışdır. İslam dininin meydana gəlməsi (7-ci əsr) və bu səmavi dinin Azərbaycanda qəbul edilməsini tikilmiş məscidlərdə görmək olur. Qəribli kəndində əfsanələşmiş Haça Qaya ziyarətگاهی, Yanıqlı kəndində 17-ci əsrə aid Şah Abbas məscidi, Azaflıda Qərrib Seyid türbəsi, Ağdam kəndində Alı Dədə türbəsi əhalinin iman gətirib üz tutduğu tarixi abidələrimizdəndir.

Tovuz ta qədimdən karvan yolunun üzərində yerləşdiyindən maraqlı cəlb etmişdir. Uzaq Çindən, Hindistandan Avropaya keçən karvanlar buralara üz tutmuşlar. Bu gün də beynəlxalq əhəmiyyətli Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərləri və Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu bu rayonun ərazisindən keçməklə onun strateji önəmini göstərir.

İmran Məmmədov,
Tovuz Sosial İqtisad
Kollecinin müəllimi

Ataların yolu- övladların yolu

Jurnalistləri əməksevər arılara bənzədirlər. Arılar hayanda yaxşı çiçək varsa o yana gedirlər. Jurnalistlər də harada yaxşılıqlar var o yana üz tuturlar. Mən də bir jurnalist kimi yaxşı yerlərə, yaxşı adamların yanına çox həvəslə gedərdim. Belə yerlərdən biri Qovlar qəsəbəsi idi. Bu, çox sürətlə inkişaf edən bir şəhər tipli qəsəbə idi. Onu inkişaf etdirən yaxşı adamlar idi. Sadə adamlar ilə yanaşı, istehsalat komandirlərinin yeri xüsusilə qeyd edilməlidir. Burada Əli Süleymanov, Həbib Ələkbərov, Əsəd Həsənov, İslam Allahverdiyev, Şəmşəd Axundov, Məhəmməd Quliyev kimi bacarıqlı, qabiliyyətli, xalqın sevimlisi olan şəxslər vardı. Belələri ilə yanaşı, Məhəmmədəli Zeynalov kimi ləyaqətli bir şəxs də heç vaxt unudulmur.

Məhəmmədəli Zeynalov sovxozda mühasib işləyirdi. O, uzun müddət bu vəzifədə şərəflə, ləyaqətlə çalışmışdı. O, qəmətli bir adam, səxavətli bir kişi idi. Az danışmış çox iş görəni, xoş xasiyyətli bir şəxs idi. Sovxozun inkişaf etdirilməsi üçün əlindən gələni əsirgəməmişdi. Hamı ilə xoş ünsiyyət qururdu. Adamların yerini, qədrini bilər, dövlətin qəpiyini də hədə yerə xərcləməyə yol verməzdi. Məhəmmədəli kişi yaxşı ailə başçısı idi. Onun övladları da atalarının yolu ilə gedərək yaxşı adsan qazanırlar. Oğlanları Tofiq, Ramiz, Fikrət Zeynalovlar çalışdıqları sahədə dövlətin və xalqın etimadını qazanırlar.

Tofiq Zeynalovu yaxından tanıyıram. O, rayon partiya komitəsində kənd təsərrüfatı şöbəsinin müdiri vəzifəsində çalışmışdı. Mən də rayon qəzetində kənd təsərrüfatı şöbəsinin müdiri idim. Elə buna görə də çox hallarda bir-birimizə kömək edər, məsləhət verərdik. Birgə olaraq "Rayonumuzun mayakları" adlı kitab hazırlayıb kütləvi tirajla çap etdirdik və kənd adamlarına pulsuz payladıq.

Tofiq Zeynalov rayonun ən böyük təsərrüfatı olan Engles adına sovxozda direktor işlədi. O, burada çox bacarıqla, ləyaqətlə çalışmışdı. Sovxozun heyvandarlıq sahəsində əsl dönüş yaratdı. Heyvandarlıq kom-

pleksi yenidən quruldu. Beləliklə də heyvandarlıq məhsulları əhəmiyyətli dərəcədə artırıldı. Sovxozun əsas iqtisadiyyatı olan üzümçülük, sözümlə əsl mənasında, aşıb-daşdı.

Ulu öndərimiz H.Əliyev rayonumuza gəlmişdi. Engles adına sovxozun üzümlüklərini gəzərkən çox razı qaldı. Bir sahədə tənəyin üzərindəki çox saylı salxımlara baxdı, sonra üzünü sovxozun direktoruna tutub gülərək, "Çox barlıdır"-dedi. Rəhbərin bu sözləri Tofiq müəllimi çox ruhlandırdı. Sonralar Tofiq müəllim Qovlarda M.B.Qasimov adına sovxozda direktor işlədi və burada da bacarıqla çalışıb Qovların inkişafına nail oldu. Tofiq Zeynalovun bacarıq və qabiliyyəti xalqın və ədalətin diqqətindən yayınmadı, ona etimad göstərildi. Daha yüksək vəzifələrə irəli çəkildi. Tofiq müəllim də bu etimadı layiqincə, şərəflə doğrultdu və doğruldur. Rayonun inkişafı, quruculuğu, abadlığı üçün əlindən gələni edir.

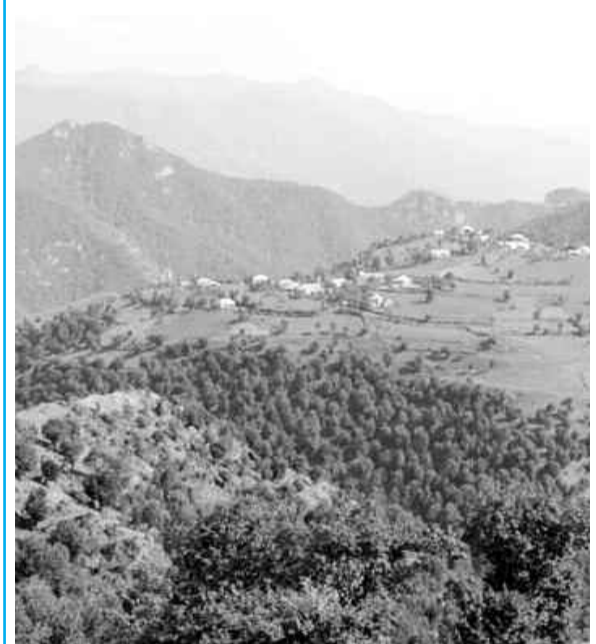
Tovuz və tovuzlular yaxşı olduğu üçün onlara həmişə yaxşı rəhbər qismət olur.

Tofiq Məhəmmədəli oğlu Zeynalov isə yaxşılardan ən yaxşısıdır.

Bir yarpaq mənzərə

Çəmənli bir dağın ətəyindəki şır-şır bu-
lağın başında bir evin ola. Quşların cəh-cəhinə yuxudan oyanasan. Dan yerinə səda düşəndə çəmənlikdəki quşlardan biri sıçrayıb cikkildəyə, sonra bir quş da ona səs verə. Bütün quşlar səs-səsə verə. Səhərəcən dağı-daşı başına götürə. Xoruz da çırpına, qışqırır banlaya.

Ola

Ailə üzvləri hamılıqla yuxudan oyana, hərə bir işin dalınca gedə. Oğlanlardan biri qoyuna, biri quzuya, biri inəkləri ötürməyə gedələr.

Günəş zərrin şüalarını dağların yamaclarına yayanda həyat daha da qaynaya, canlana. İnəklər dağ yamaclarından sallanıb arxaca gələ. Evin qadını qabağa çıxsa, Alagöz inəyin gözündən öpüb ağzında gətirdiyi çiçəyi alıb ocaqda bişən süd qazanının üstünə qoya. Evin gəlini səhər yeməyinə biş-düş hazırlayıb süfrəyə düzə. Qızlar dağdağan çatmadan sicimlə asılmış nəhrəni çalxayıb yağ gətirə.

Qarşıda günəyde çəpişlər buynuz-buynuz gəlib oynasa, quzular quyruqlarını yellədə yellədə əmişə qaçışalar. Arılar pətəyin ətrafında vızıldaşır dövrə vurular. Bir atlı bu ailəyə qonaq gələ, ailə üzvləri şənliklə qarşılayalar. Evin kiçik oğlu atı çəmənlikdə hörükləməyə apara. Qızlar bulaqdan su gətirməyə qaçalar. Ata arı pətəyinə yanaşır bal kəsə, qızlar da süfrəyə bal, qaymaq düzələr.

Həyətdə qoşa qızıl öküz gövşəyə-gövşəyə boyunduruq gözləyə. Kəhər at şahə qalxıb kişnəyə. Quzular istidən bürkülənə. İnəklər arxayın-arxayın gövşəyə. Bulaq öz şırıltısı ilə zümzümə edə. Sadə həyat şirinləşə, daha da canlana.

Yeni Azərbaycan Partiyası Tovuz rayon təşkilatı Gənclər Birliyinin IV konfransı keçirilib

Fevralın 25-də Tovuz rayon Mədəniyyət Evinə Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Tovuz rayon təşkilatı Gənclər Birliyinin IV konfransı keçirilib.

YAP rayon təşkilatının üzvləri konfransdan əvvəl ulu öndər Heydər Əliyevin abidəsi önünə gül dəstələri düzərək, xatiresini ehtiramla yad ediblər.

Konfransda rayon icra hakimiyyəti başçısının birinci müavini Mahir Həsənov, YAP rayon təşkilatının sədri Məzahir Bayramov, YAP Mərkəzi Aparatının məsul işçisi Rafael Gülməmmədov, "Səs" qəzetinin redaktoru Bəhruz Quliyev çıxış edərək, Azərbaycan dövlətinin gənclərə göstərdiyi diqqət və qayğıdan, ulu öndər Heydər Əliyevin təməlini qoyduğu dövlət gənclər siyasətinin Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsindən, ölkəmizin sosial-iqtisadi, ictimai-mədəni, eləcə də idman həyatında gənclərin fəaliyyətindən danışdı. Sonra YAP rayon təşkilatı Gənclər Birliyinin hesabatı dinlənildi. Hesabat məruzəsi ilə çıxış edən YAP Tovuz rayon təşkilatı Gənclər Birliyinin sədri məlumat verərək bildirdi ki, rayon təşkilatının sıralarında 2 minədək gənc var. Təkcə ötən il partiya qəbul olunan 338 nəfərdən 162-si gənclər olub. Ötən ilki bələdiyyə

seçkilərində bələdiyyə üzvü seçilən 245 partiya üzvündən 99-nu gənclər təşkil edir və onlardan 9 nəfəri bələdiyyə sədri vəzifəsinə seçilib.

Məruzə ətrafında müzakirələrdə Nihad Pənahov, Vasif Qəhrəmanov, Nuranə Ələkbərova çıxış edərək rayon gənclərinin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev cənablarının ətrafında daha sıx birləşərək Vətənin müdafiəsində, təhsildə və əmək cəbhəsində daha öncül mövqe tutacaqlarına söz veriblər.

Qeyd olunub ki, gənclər cari ildə keçiriləcək parlament seçkilərində də YAP namizədlərinin qələbəsi üçün təbliğat və təşviqat kampaniyalarında fəal iştirak edəcəklər.

Nihad Pənahov YAP Tovuz rayon təşkilatı Gənclər Birliyinin sədri seçilib.

YAP Tovuz rayon təşkilatı Gənclər Birliyinin IV konfransda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə müraciət qəbul edilib.

Tələbə lider

Sadiqov Mahmud Arzu oğlu 17 iyun 1994-cü ildə Tovuz rayonunun Əyyublu kəndində ziyalı ailəsində anadan olub. 2011-ci ildə 1 saylı kənd orta məktəbini bitirib. Həmin ildə Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyasının İqtisadiyyat, Beynəlxalq İqtisadi Münasibətlər və Menecment fakültəsinin Biznesin idarə edilməsi ixtisasına qəbul olub. Hazırda həmin Akademiyanın IV kurs tələbəsidir. Dövlət sifarişi əsasında təhsil alır. Akademiyanın "Neft kadrları uğrunda" qəzeti ilə əməkdaşlıq edir, həmçinin respublika səviyyəli "Palitra," "İqtisadiyyat" və "Hərbi And" qəzetlərində də elmi məqalələri dərc olunur. Bir neçə elmi tədbirlərdə fəal iştirakına görə diplom və hədiyyələrlə mükafatlandırılıb.

Azərbaycan Respublikasının və Qafqazın ən böyük tələbə təşkilatı Azərbaycan Tələbə Gənclər Təşkilatları İttifaqıdır (ATGTİ). ATGTİ öz ətrafında böyük bir tələbə ordusu cəmləşdirmişdir. Bu təşkilatın yaradılması gənclər sektorunda II inqilab kimi qiymətləndirilir. Çünki bu təşkilat mütəmadi olaraq tədbirlər həyata keçirir və tələbələri öz ətrafında birləşdirir. ATGTİ 2009-cu ildə yaradılmışdır. Qısa bir zaman kəsiyində ATGTİ böyük bir idarəetmə strukturu formalaşdırmaqla özünün "ATGTİ ailəsi"ni yaratmışdır. "ATGTİ ailəsi" ətrafında cəmləşmiş yüksək intellekt biliyə, təşkilatı və idarəetmə qabiliyyətinə yiyələnmiş və mənəvi-əxlaqi, vətənpərvər gəncləri cəmləşdirmişdir. Hər bir gənc üçün böyük imkanlar formalaşdırmışdır. ATGTİ yarandığı andan bu günə kimi 500-dən çox layihə həyata keçirmişdir. Tələbələrə xarici tədbirlərə cəlb olunmasında ATGTİ rolu danılmaz bir faktdır. Təşkilatın hər bir təhsil ocaqlarında Tələbə Gənclər Təşkilatı (TGT) fəaliyyət göstərir.

M.Sadiqov ictimai işlərdə fəaliyyəti barədə məlumat verir:

- Bir gənc kimi mənə də həmişə ictimai işlər cəlb etmişdir. Universitetə daxil olduqdan sonra da bu həvəni mənə burax-

madı. İlk olaraq Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyasının Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsində qrup nümayəndəsi kimi çalışmağa başladım. Bir neçə ay bu yeni vəzifəmdə çalışdım və yeni-yeni təcrübələr əldə etdim. Akademiyamızda fəaliyyət göstərən Tələbə Gənclər Təşkilatına keçdim və sədrimiz Həbibə Sadiqlı tərəfindən TGT-nin Elm və Təhsil Departamentinin direktoru vəzifəsinə təyin edildim.

Elm və Təhsil Departamentinin direktoru kimi sədrimiz Həbibə Sadiqlı məni bu istiqamətə yönümlü tədbirlərə yönəldirdi. Bir gün Azərbaycanın ilk sərhədçi generalı olan Mustafa Nəsirovun həyat və yaradıcılığına həsr edilmiş kitabın 2-ci cildinin təqdim etmə mərasimi keçirilirdi və mənə Həbibə xanım bu tədbirə göndərmişdi. Həmin tədbirdə Rəşad Zeynalov adlı bir fəal, vətənpərvər gəncə tanış oldum. Söhbət əsnasında ATGTİ-nin Qarabağ Mərkəzinin sədri olduğunu bildirdi. Rəşad məni ATGTİ-yə dəvət etdi. Bu dəvətlə də mənim ATGTİ ilə tanışlığım başladı.

Qarabağ Mərkəzində fəaliyyət göstərərək yanaşı ATGTİ-nin Elm və Təhsil Departamentində Konfranslar üzrə baş kordinator vəzifəsi də qazandım. 2013-cü ilin iyunun 8-də Park Inn otelində "OPEK ölkələrinin dünya iqtisadiyyatında rolu və yeri" mövzusunda konfrans

həyata keçirdik. Konfrans olduqca uğurlu keçdi və tələbələr tərəfindən maraqla qarşılandı. Bu ilk həyata keçirdiyimiz tədbir idi və uğurlu keçməsi bizləri sevindirdi. Bir müddətdən sonra isə 2013-cü ilin 4 oktyabr tarixində "Menecmetin müasir meyilləri" mövzusunda seminarımız baş tutdu. 13 noyabr 2013-cü ildə ADPU-nin akt zalında "İnsan kapitalının formalaşdırılmasının fəlsəfi-pisxoloji mexanizmləri" mövzusunda ikinci konfransımız keçirildi. Konfransımız ADPU-nin professor-müəllim və tələbə heyəti tərəfindən yüksək qarşılandı.

Qarabağ Mərkəzinin sədrliyi Rəşad Zeynalovdan Vəliəğa Vəlizadəyə keçdikdən sonra mən də sədrin birinci müavini seçildim. ATGTİ-də fəaliyyətim genişləndirdi və ictimai işlərdəki təcrübəm də zamanla zənginləşirdi. Təşkilatın direktoru Şəmsi Gülvərdi tərəfindən mənə Tarix İşçi Qrupuna rəhbərlik etmək təklif edildi. Bu təklifi qəbul etməklə yenidən yeni vəzifəmdə fəaliyyətə başladım. İndi isə Tarix İşçi Qrupuna rəhbərlik etdiyim dövrdə həyata keçirdiyimiz tədbirləri qeyd edək.

1 mart 2014-cü il tarixində ATGTİ-nin Tarix İşçi Qrupunun təşkilatçılığı ilə tanınmış yazar Varis Yolçuyevlə ATGTİ-nin akt zalında görüş keçirilmişdir. 11 mart 2014-cü ildə Virtual Qarabağ Mərkəzində Azərbaycan Tələbə Gənclər Təşkilatları İttifaqının Qarabağ Mərkəzinin və Tarix İşçi Qrupunun birgə layihəsi əsasında "Üzeyir Hacıbəyovun həyat və yaradıcılığı" mövzusunda seminar keçirdik. 18 mart 2014-cü il tarixində Virtual Qarabağ Mərkəzində Azərbaycan Tələbə Gənclər Təşkilatları İttifaqının Qarabağ Mərkəzinin və Tarix İşçi Qrupunun birgə layihəsi əsasında tanınmış dramaturq Əli Əmirli və şair, publisist və iqtisadçı alim Ağasəf İmranla görüş keçirilmişdir.

Fəaliyyət göstərdiyim ən doğma təşkilatlardan biri də Gənclərin Töhfəsi İctimai Birliyi (GTİB). GTİB-i olduqca vətənpərvərlik yönündə əvəzolunmaz tədbirlər həyata keçirir. Təşkilat 2009-cu ilin 13 dekabr tarixində təsis edilmişdir. Bu təşkilatla tanışlığım 2013-cü ilin 18 iyun

tarixində Azərbaycanın Milli Qurtuluş gününə həsr edilmiş Bakı Şəhər Gənclər və İdman Baş İdarəsinin təşkilatçılığı ilə Quba ekskursiyasında baş tutmuşdur. Çoxlu gənclərlə tanış oldum. Ətrafımdakı baza genişləndi. Yeni-yeni ictimai fəaliyyətdə təcrübələr əldə etdim. Bu təcrübələrdə mənə qısa zamanda xeyli imkanlar yaratmışdır.

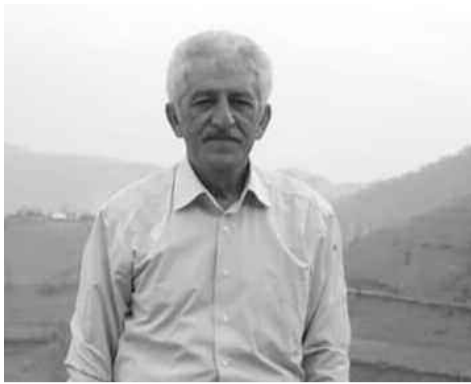
23 fevral 2014-cü ildə "Divan" otelində GTİB-nin təşkilatçılığı və Gənclər Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "QİÇS-ə SƏN də YOX də" layihəsi həyata keçirilmişdir. Layihə cəmiyyətimizdə yayılan xəstəliyin aradan qaldırılması üçün gənclər arasında maarifləndirmə xarakteri daşmışdır. Layihədə mən də gənclərə vətənpərvərlik mövzusunda biliklər aşılamaq üçün işğal edilmiş torpaqlarımız barəsində təlim keçdim. Layihənin sonunda layihə iştirakçılara sertifikatlar təqdim edilmişdir.

2014-cü ilin 16-23 aprel tarixində Gənclər və İdman Nazirliyinin maliyyə dəstəyi, GTİB-nin təşkilatı dəstəyi ilə "Gənclər Ali Baş Komandanın əmrinə Hər an Hazırdır" devizi adı altında gənclərin VI hərbi-vətənpərvərlik düşərgəsi təşkil olunmuşdur. Düşərgə Şüvəlanda təşkil edilmiş və olduqca maraqla keçmişdir. Düşərgədə "Azərbaycan xalqının formalaşması və Azərbaycançılığın müasir problemləri" mövzusunda təlim keçdim.

2012-ci ilin oktyabrın 29-da Bakı Şəhər Gənclər və İdman Baş İdarəsi tərəfindən "Qala Dövlət Tarixi-Etnoqrafiya Qoruğu"na Bakı şəhərində yerləşən müxtəlif ali təhsil müəssisələrində təhsil alan tələbələrə ekskursiya təşkil edilmişdir. "Qala Dövlət Tarixi-Etnoqrafiya Qoruğu"na təşkil edilmiş ekskursiya olduqca maraqlı keçmiş və tələbələr tərəfindən maraqla qarşılanmışdır.

Xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev demişdir: "Kim müxalifətdə durursa-dursun, ancaq Vətəninə, xalqına, mənəviyyətinə, məsləkinə müxalifətdə durmasın". Bu dahiyənə kəlmə hər bir gəncin ürəyinə əbədi olaraq yazılmalı və hər kəs qeyri-şərtsiz bu kəlamə riyayət etməlidir.

Ramiz Çıraqlı

Novruz Mizani Hafiz 1948-ci ildə Bozalqanlı kəndində anadan olmuşdur. O, uzun müddət Azərbaycan polisi sistemində çalışmışdır. Hazırda əmək pensiyasındadır. O, torpaqla ünsiyyət bağlamış, pay torpağında bağbanlıqla və halal ticarətlə məşğuldur. Məşədi Novruz Qurbanov sağlam həyat tərzini keçirir. İbadətlə də məşğuldur. İlk gəncliyindən şeirlər yazır. Hüseyn Bozalqanlı adına "Varislər" ədəbi məclisinin üzvü, "Xeyir-dua almış yer" kitabının müəllifidir.

ŞƏHİDLƏR

Şəhidləri toxum kimi səpdik Vətən torpağında, Şəhidlərin qanı yaşar Azərbaycan bayrağında.

Qazilərlə şərəfləndi millətimin istiqlalı, Qazilərin qəlibi çarpdı istiqlalın sorağında.

Adı belli, yurdu belli ulu Türkün soyundanıq, Şərqi-qərbi tozu qalib qoca Türkün ayağında.

Tarixləri yara-yara gələn Turan kökenliyi, Tariximiz görünmədə sönməz Turan cırağında.

Türk dünyası bir ümman ki, dalğaları şahə qalxar, Çox qayalar parçalanıb, bu dəryanın qırağında.

Dahilərin dühasıyla zinətlənib kitabımız, Neçə zəngin xəzinə var onun hər bir varağında.

Min illərin o üzündən aşıb gələn səs-sədalar, Bozqurdların nəresidir Mizaninin qulağında.

Milli qəhrəman Mübariz İbrahimova

Gözün aydın olsun sənin, ey Vətən, Bir igid oğlun da şəhidin oldu. Mübariz canını fəda edən gün, Yeni dövrün Türk qeyrəti doğuldu.

Bir igid yetirdin, üzün ağ olsun, Bir igid itirdin, başın sağ olsun. Oğulların arxa dursun, dağ olsun, Di qoy gəlsin düşmən əgər oğuldu?!

Dönməzlikdir Türk qanının cövhəri, Türk oğludur cəsarətin gövhəri. Vaxt yetişib, gəlin çalaq zəfəri, Görək düşmən öz qanında boğuldu.

Səslənsin dillərdə "Allahu Əkbər", Çırpınan qəlblərə yetişsin tərər. Hər igid sinəsi bir polad sipər, Vətənin töhfəsi "oğul sağ ol"du.

Süngü olsun Mizaninin qələmi, "Qisas" səsi qoy titrətsin ələmi. Üstümüzdə "Həzrət Abbas" ələmi, Sücaət təməli bu gün qoyuldu.

A DAĞLAR

Xoş niyyətlə xeyir işə gəlmişdim, Bu qaş-qabaq nəyə lazım, a dağlar? Çən-çisgin bağlayıbdır yolları, Bu yaşımnda yolmu azim, a dağlar?

Nərə çəkdim, dedim sinən söküldü, Dərdin nəydi yaşın sel tək töküldü?! Dolayların gədiklərə çəkildi, Şikayəti kimə yazım, a dağlar?

Süründü dərəyə başının çəni, Soyuq nəfəsiylə üşütdü məni. De niyə demədin könlüm deyini, İçimdə sizlədi sazım, a dağlar.

Sən ulu qaflların əyilməz qolu, Dolanır başına gah qar, gah dolu. Mizani Hafizə bağladın yolu, Bu halını nəyə yozum, a dağlar?

Baxdın

Gecədən sıyrılmış şəfəqtək çıxdın, Səhərin nuruyla üzümə baxdın. Məst oldum ilk bahar sıcaqlığında, Səhra günəşitək yandırdın, yaxdın.

Dünyalar var imiş bircə baxışda, Çırpındım küləkdə, yağdım yağışda. Yaz oldum, yay oldum, buz oldum qışda, İçimdə titrədin, içimdə çaxdın.

Təbəssümün ətrafa gül döşədi, Özü boyda, dünya sevinc, nəşədi. Gözəllərdə könlül çalmaq peşədi, Qapısı açıldı taleyin, baxdın.

Bir ömrə bəs etdi bir baxış anı, Çağladı sevincim, tutdu dünyanı. Unudub Mizani vaxtı, zamanı, Bu gözəl surətə baxdıqca, baxdın.

Çay süfrəsində

Ürəklər boşalar, könlüllər dolar, Söz sözə calanar çay süfrəsində. Gəlmişin- keçmişin gözəl çağları, Dillərdə dolanar çay süfrəsində.

Süzülər, düzülər məxməri çaylar, Çayçı "bəh-bəh" ilə çayını paylar. Doğranan limonlar müştəri haylar, Ağızlar sulanar çay süfrəsində.

Baş-başa oturub, dostlaşar yadlar, Təriflər dil açar, susar iradlar. Çiçək çayı gələr, dəyişər dadlar, Dodaqlar yalanar çay süfrəsində.

Söz- söhbət hərlənib, keçər nələrdən, Gizlicə boylanıb xatirələrdən, Uşaqlıq çağına dönərək hərdən, Bağ- bağat "talanar" çay süfrəsində.

Biri tarixləri gətirər dilə, Biri şeir dəyər gülə, bülbülə. Yerində çözüldü bir çox məsələ, Üst-üstə qalınar çay süfrəsində.

Mizani, bu gözəl məclisə buyur, Gözünü, könlünü gəl burda doyur. Gecikmə masaya, çay soyuyur, Dostlar səni anar, çay süfrəsində.

Döyüş marşı

Ey vətən övladi, vətən əsgəri, İrəli, irəli, ancaq irəli!

Allahın adını gətir dilinə, Əlinin qurşağın bağla belinə. Hünərlə silahi götür əlinə, Ey Vətən övladi, vətən əsgəri, İrəli, irəli, ancaq irəli!

Döyüşə atılsan qeyrət çağlayar, Geriyə çəkilsən torpaq ağlayar, İslamin bayrağın allah saxlayar! Ey vətən övladi, vətən əsgəri, İrəli, irəli, ancaq irəli!

Qaliblər yoludur getdiyən bu yol, Qoy silah tutmaqdan yorulmasın qol. Bu yolda qazi ol, ya da şəhid ol! Ey vətən övladi, vətən əsgəri, İrəli, irəli, ancaq irəli!

Əsgər marşı

Qov getsin yurdundan murdar yağını, Sev ana torpağı-Azərbaycanı!

Ey vətən övladi, vətən əsgəri, Sən daşı hünərlə öz bayrağını. Ey yurdun dayağı, elin sipəri, Qov getsin yurdundan murdar yağını, Sev ana torpağı-Azərbaycanı!

Döyüşə hazır ol vətən övladi, Bəzəsin sinəni igidlik adı. Torpağı itirmək dərin yaradı, Qov getsin yurdundan murdar yağını, Sev ana torpağı-Azərbaycanı!

Unutma qəhrəman babalarını, Unutma ananın dualarını. Unutma vətənin balalarını, Qov getsin yurdundan murdar yağını, Sev ana torpağı-Azərbaycanı!

Döyüşə hazır ol vətən övladi, Bəzəsin sinəni igidlik adı. Torpağı itirmək dərin yaradı, Qov getsin yurdundan murdar yağını, Sev ana torpağı-Azərbaycanı!

Mən bağbanam

Mən bağbanam, baxcam bağım könlüllər, Bu bağçada hər yan ətir qoxuyur. Tər güllərə nəğmə deyir bülbüllər, Gözəlliklər burda xalı toxuyur.

Mən bağbanam, becərdiyim fidanlar, Zərifliyin, lətifliyin bəhəri. Bu bağçaya girən ruhsuz nə anlar, Ruh sahibi burda açar səhəri.

Mən bağbanam, yerim- yurdum söz mülkü, Əməyim məhəbbət, qayğım məhəbbət. Bu ələmdə hər aşıqın öz mülkü, Aşıqlar mülkünə sayğım, məhəbbət.

Mən bağbanam, ürəklərdir torpağım, Bu torpağa sədaqətim axar çay. Bağıma qulluqdur ən gözəl çağım, Çatar aşıqlərə bu bağçadan pay.

Müqəddəs savaş

Igid əsgər indi qeyrət zamanı- Nifrətin kükrəsin düşməne qarşı. Vətənlə yaşasın ömrün hər anı, Udmalısın bu müqəddəs savaş!

Vətənimin başı üstə bulud var, Gündən- gündən qatılacaq, ayıq ol. Mətin dayan, səninkidir son qərar, Cəsarətdir qələbəyə gedən yol.

Sən qüdrətli bir millətin əsgəri, Bəxtinə yazılıb bu vətən sənin. Namusun bil qoruduğun səngəri, Səngəridir hər qulacı vətənin.

Ruhunda var Koroğlunun nəyəsi, Doğuldun Babəkin dönməzliyindən. Döyüşə çağırır "Cəngi"nin səsi, Gör nə qalib Şah İsmayıl irsindən?

Düşmənin tülkü tək xəbis, hiyləgər, Sən boz qurdun nəfəsisən, səsisən. Yürü irəliyə, ey igid əsgər, Üzə çıxar ruhundakı səsi sən.

Yolunu gözləyir o göyçə gölü, Ot basıb Murğuzaya gedən yolları. Gücünə güvənir Zəngəzur eli, Düz saxla səmtini İrəvan sarı!

Igid əsgər son müqəddəs döyüşdə, Sən yoldasan uğur dolu səfərə. Son döyüşdə, qələbəylə görüşdə, Düşmən necə baş əyməz bu zəfərə.

Şəhid anası

(*Bacımın şəhid oğlu İsanın xatirəsinə*)

Qurban olum sənin axan yaşına, Sənin oğlun nə oğuldu nə, bacı. Mətin dayan, uca saxla başını, Belə oğul yetirəmməz hər bacı, Sənin oğlun nə oğuldu, nə, bacı.

Vətənimin başı üstə bulud var, Gündən- günə qatılacaq buludlar. İsa kimi oğullara ümid var Kİ, verələr el yolunda sər, bacı, Sənin oğlun nə oğuldu, nə, bacı.

Şəhidlik məqamı uca məqamdı, Sənin oğlun bu zirvədə dayandı. Vətən deyib oğlun qana boyandı, Dur sinəni sən vüqarla gər, bacı, Sənin oğlun nə oğuldu, nə, bacı.

Azərbaycan dağ qartalı, qıy vurur, Zaman gələr, yağ düşmən vay qurar. "Bozqurdlar" in aslan kimi hayqırar, Düşmən tökər ölümünə tər, bacı, Sənin oğlun nə oğuldu, nə, bacı.

Gədəbəydən məktub

Hörmətli redaksiya!
Mən Gədəbəyin Şınıx bölgəsində yaşasam da həmişə "Tovuz" qəzetinin daimi oxucusu olmuşam. Bu gün "Tovuz"u internet vasitəsilə oxuyuram və qəzetin uğurlarına sevinirəm. Sizə yaradıcılıq uğurları arzulayıram və şeirlərimdən bir neçəsini çap etməyinizi xahiş edirəm.

Eylər-eylər

Yaxşılar ad olar, hörmət qazanar, Nadan hörümçək tək tor eylər-eylər. Dünya görməmişlər dünya görəndə Görən gözünü də kor eylər-eylər. İxtiyar sahibi olanda qanmaz, Zərrəcə alışmaz, zərrəcə yanmaz. Obadan utanmaz, eldən utanmaz, Yandırır ələmi, qor eylər-eylər.

Talehin atdığı nərden qorxuram, El içində yaman dərddən qorxuram, Bu dünyada bir namerddən qorxuram, Qazar addımbaşını gor eylər-eylər.

Ey Dağlı həqiqət gəzsin qanında, Susmaq yaxşı şeydi qanmaz yanında. Daha dura bilməz kal meydanında, Dursa da, özünə zor eylər-eylər.

Bax

İstəsə öldürər, istər rəhm eylər, O, zalım gözəlin şəfasına bax. Qoynunda baharın ətri yaşayır, O, güllü, çiçəkli şəfasına bax.

Məni oda salıb o qaradınmız, Düşsəm dəryalara atəşim sönməz. Mən dönmək istərəm, ürəyim dönməz, Bu qəmli könlümün davasına bax.

Bu cavan ömrümə xətər eyləyən, Dərdimi ələmə yetər eyləyən, Məni Sənəndan da bəter eyləyən, Vəfasız gözəlin vəfasına bax.

Onu loğman bilib ön çevirmişəm, Yolunda ilan tək gön çevirmişəm, Yar deyib əqrəbə yön çevirmişəm, Biçərə Dağlının cəfasına bax.

Bala

Ağlın olub, əgər pulun olmasa, Dünya sənə olacaqdı dar bala. Boş süfrəyə kimdi dua oxuyan? İnsan başın ucaldandı var bala.

Kasıblığın körpüsündən kim keçir, Nə əkirə əvəzinə qəm biçir. And içənlər varlı cana and içir, Kasıb adı çəkmək olub ar bala.

Çalış eyləş, öz yerində ağır sən, Nə haqq gəzib, nə haqq deyər bağır sən. Yüz Allahı, yüz bəndəni çağır sən, Pulun yoxsa olacaqsan dar bala

Pul imiş fırlayan çərx-i kərdişi, Ağillı kasıblar sayılmır kişi. Ağıl görə bilmir pul görəni işi, Bu dünyanın çox işləri var bala. Yazıq Dağlı, çox görübdü gözündən, İnciməyin onun doğru sözündən, Qoparıb atarlar onu kökündən, Əgər ağac gətirməsə bar bala.

Ay ağam indi

(*Tecnis*)

Yenə dərdim artıb həddən ziyada, Sanasan dərdimi ay ağa, mindi. Bir vaxt mənən deyib döşə döyənələr, İndi məclislərdə ayağa mindi.

Yandırdı insanın dərdi dünyanı, Qoyma talanmağa dərdi, dünyanı. İsgəndər taladı, dərdi dünyanı, Öləndə beş arşın ay ağa mindi.

Keçən günlərimiz qaralı keçdi, Gün vurdu, yandırdı, qar alı keçdi, Taleyim həmişə qaralı keçdi, Haqq yolunda üzü ay ağam indi.

Gözüm yox dünyada nə varda, zərdə, Özün qoru, bəd uğurdan, nəzərdən, Günahkar bir qulam, salma nəzərdən, Rəhm eylə Dağlıya, ay ağam indi.

Daşınmaz əmlakın alqı-satqısından əlavə dəyər vergisi...

Vergilər naziri Fazil Məmmədov daşınmaz əmlakın alqı-satqısından əlavə dəyər vergisinin tutulmasına münasibət bildirərək deyib: "Daşınmaz əmlakın alqı-satqısından ƏDV-nin tutulması əvvəllər də müvafiq qanunvericilikdə var idi. Sadəcə, bunun uçotu aparılırdı". Vergilər Nazirliyinin yaydığı məlumatdan aydın olur ki, mənzil və evlərin satışı zamanı əldə edilən gəlirdən vergi, fiziki şəxslərin gəlir vergisi formasında tutulacaq. Yəni, 30 min manata qədər gəlir 14 faizlə, 30 min manatdan artıq hissə isə 25 faizlə vergiyə cəlb ediləcək. Məsələn, 50 min manata alınmış mənzil 100 min manata satılırsa, əldə edilən 50 min manat gəlirdən vergi tutulur. Bu məbləğin ilk 30 min manatından 14 faizlə vergi tutulur (4200 manat), sonrakı 20 min manat isə 25 faizlə vergiyə cəlb edilir (yəni 5000 manat). Başqa sözlə 50 min manatlıq gəlirdən tutulan vergi 9,2 min manat təşkil edir və s. Mənzil satışından əldə edilən gəlir məsələn 10 min manatdırsa, bu zaman həmin məbləğ 30 min manatdan az olduğuna görə, 14 faizlə vergiyə cəlb edilir və 1400 manat vergi tutulur.

Əmlak satışından əldə edilən gəlirdən vergi tutulmasını nəzərdə tutan Vergi Məcəlləsinin 102.1.9-cu maddəsində bildirilir ki, vergi ödəyicisinin azı 3 il ərzində əsas yaşayış yeri olduğu daşınmaz əmlakının təqdim edilməsindən əldə olunan gəlir vergidən azaddır. Bu isə o deməkdir ki, 3 il ərzində əsas yaşayış yeri olmayan bütün daşınmaz əmlakın satışından əldə edilən gəlir vergiyə cəlb edilməlidir. Deməli, mənzil sahibi yaşamadığı evi hətta uzun müddət bundan əvvəl almış olsa da, indi onu satanda vergi ödəməli olacaq. Bunu nazirlikdə də təsdiqləyirlər. Başqa sözlə, bir şəxsin mülkiyyətində bir neçə mənzili varsa, onların yalnız birinin - yəni vətəndaşın daimi yaşayış yeri olan mənzilin satışı vergidən azaddır. Bir şərtlə ki, həmin mənzil alınandan 3 il sonra satılsın. Şəxsin mülkiyyətində olan digər mənzillərin satışından isə vergi istənilən halda tutulacaq. Hətta alınandan 10 il sonra satılsa da. Başqa sözlə, bir neçə evi olan şəxslər mənzillərin satışı zamanı istənilən halda vergi ödəməli olacaqlar.

Nazirlikdən verilən məlumat

görə, mənzillərin satışından əldə edilən gəlirdən vergi tutulması vətəndaşın vergi ödəyicisi kimi vəziyyətindən asılı deyil. Başqa sözlə, vergi ödəyicisi kimi qeydiyyatdan keçib VÖEN əldə etmiş vətəndaş sadələşdirilmiş verginin, ya da ƏDV ödəyicisi ola bilər. Amma mənzil satışından əldə edilən gəlirdən vergi fiziki şəxslər üçün nəzərdə tutulan ümumi qaydada (yəni 30 min manata qədər 14 faiz, ondan artıq məbləğ 25 faizlə) vergiyə cəlb ediləcək. Bir şərtlə ki, satılan mənzil sahibkarlıq məqsədləri üçün istifadə edilməmiş olsun, yəni məsələn kirayə verilməsin. Əgər mənzil kirayəyə verilibsə, onda onun satışından tutulan vergi artacaq.

Daşınmaz əmlakın satışı zamanı əldə edilən gəlirdən vergi tutulması qaydası mağaza və digər kommersiya obyektlərinə də aiddir. Amma vergi tutulma qaydası və vergi dərəcələri fərqlidir. Nazirlikdən verilən məlumata görə, məsələn mağazanı satan şəxs iki formada vergi ödəyəcək. Birincisi, satış məbləğindən 18 faizlik ƏDV, ikincisi, satış qiymətindəki fərqdən 20 faiz qeyri-sahibkarlıq fəaliyyətindən əldə edilən vergi. Başqa sözlə, kommersiya obyektlərinin satışından tutulan vergi mənzillərə nisbətən daha yüksək olacaq. Məsələn, vaxtilə 100 min manata alınmış mağaza 200 min manata satılırsa mağaza sahibi iki formada vergi ödəyir. Birincisi, satış qiymətinin 18%-i qədər ƏDV (yəni 36 min manat), ikincisi, yaranmış fərqin 20%-i qədər gəlir vergisi (20 min manat). Nəticədə bu əməliyyatı həyata keçirən şəxs 56 min manat vergi ödəyəcək.

Yaradıcı gəncliyimiz

"Şairdən, şeirdən dövlətli ölkəm"iz həqiqətən şairlər vətənidir. Böyük Odlar Diyarının bir parçası olan Tovuzumuz da söz-sənət beşiyi olduğunu çoxdan sübut etmişdir. Onun Azərbaycan ədəbiyyatına və ümumən söz sənətinə bəxş etdiyi parlaq simaları bu günün istedadlı gənc yaradıcıları əvəz etməkdədir. İndi gənlik sabahın sahibi kimi dövlətimizin də daim diqqət mərkəzindədir. Azərbaycan Yazıçılar Klubu İctimai

Birliyi "Bizdə söz də var, sənət də vardır" adlı ədəbi toplunun 2014-cü il sayında Azərbaycanın gənc yazarları sırasında Tovuzdan olan gənc istedadların da adları və yaradıcılıqlarından nümunələr sıralanmışdır. Onlardan Gülnar Səma, Elnarə Nur və Məhəmməd Mehdixanlı bu gün ümid verən gəclərimizdəndir. Yaşlı yaradıcı tovuzlular inanırlar ki, gələcəkdə onları belə yaradıcı gənlik əvəz edəcəkdir. "Tovuz"

Tovuz sakinlərinin tibbi müayinəsi

Tovuz rayonunun ucqar dağ kəndlərində tibbi müayinə aparılır. Rayon Mərkəzi Xəstəxanasından gedən həkim heyəti əhaliyə həm profilaktik, həm tibbi yardım göstərir. Tovuzun ucqar dağ kəndlərində əhəlinin tibbi müayinəsinə başlanılıb. Müxtəlif ixtisaslardan ibarət olan həkim heyəti kənd əhalisinin kütləvi müayinəsinə keçirir. Müraciət edən şəxslər arasında qan azlığı, ürək əsəb xəstəliklərindən əziyyət çəkənlər üstünlük təşkil edir. Dağ kəndlərinin sakinləri bir çox hallarda öz təşəbbüsləri ilə həkimə müraciət etmədiklərini etiraf edirlər. Buna səbəb bir tərəfdən yolumun uzaqlığıdırsa, digər səbəb

sağlamlıqlarına laqeyd yanaşmalarıdır. Həkimlərin isə onların evinə qədər gəlmələrini kəndlilər razılıqla qarşılayır. Müayinə zamanı aşkarlanan ciddi xəstəliklərlə bağlı kansulium keçirildi və belə xəstələrin şəfa tapması üçün Bakı şəhərində yerləşən xəstəxanalara göndəriş verildi. May ayına qədər bu aksiya rayonun digər kəndlərində də davam edəcək.

Şəhla POLADOVA

Kənddə çörək sexi

Əyyublu kəndi həmişə öz çörəkləri ilə məşhur olub. Hələ 20 il bundan əvvələ qədər kənddə küredə bişirilən çörəklərin şöhrəti Bakı şəhərinə qədər gedib çıxırdı.

Sonradan müəyyən səbəblərə görə gündə 2-3 tona qədər çörək bişirən sex bağlandı. Kəndə çörək isə kənddən gətirildi.

Bu günlərdə kənddə sahibkar Vadim Məmmədov yeni çörək sexini tikib istifadəyə verib. Sex yeni texnologiyalara əsaslanan müasir avadanlıqlarla təchiz olunub. Sexdə bişirilən çörəklərdən təkə Əyyublu camaatı deyil, qonşu kəndlərin əhalisi də istifadə edirlər.

"Tovuz"

Bill Geytsdən gənclərə həyat dərsi

Dünyanın ən zəngin insanı olan Bill Geyts həyatda uğur qazanmaq üçün gənclərə bir sıra məsləhətlər verib. Onlara birlikdə diqqət yetirək.

Diqqətini bir işə cəmlə

Həyata keçirdiyim bütün layihələr arasında ən əhəmiyyətli fərdi kompyuterlərdir. Gənclik illərimi buna fəda etdim. Özümü bu layihəyə o qədər vermişdim ki, evlənmək belə yadımdan çıxdı. Mənim həyatımın layihəsi budur.

Planlar

Başımıza gələnler etdiyimiz seçimlərin nəticəsidir. Hər şey bizim nəzarətimiz altında ola bilməz. Bəzən seçimlərimiz xeyallarımıza zərbə vura bilər. Bunu hər Zaman nəzərə alın. Gənc ikən bir çox böyük xeyalımız olur. Amma 40 yaşında düşünürsünüz: "Gənc ikən xeyallarım vardı. Sonra həyat xeyallarımı suya çırpdı". Bəli, həyatın planları pozma xüsusiyyəti var. Bunu nəzərə alın.

Başınızı işlədin

Xəyal gücünüz zəifdirsə, yaratmaq istədiyiniz həyatı düşünə bilməzsiniz. Adından da göründüyü kimi, "xeyallarınızı" reallaşdırmaqdan bəhs edirik. Əgər xəyal qura bilmərsəniz, işiniz çətinləşir. Elm, fantastika, şeir, dedektiv, dram-canınız nə istəyirsə, onu oxuyun, amma oxuyun. Xəyal gücünüzdəki dəyişikliyi fərqləndirən zaman məmnun qalacaqsınız. Hamımızın dünyanı gəzəcək qədər pulu olmaya bilər, amma hamımız kitab oxuya bilərik. Kitablarda gələcəyi göstərən kompasdır.

İntizam

Hamımız səbirsizlik. İnternetdən hər istədiyimizi ala bilirik, amma sifarişin gəlməsini gözləyə bilmirik. Hər şeyi dərhal, indi istəyirik. Zövqlərimiz, texnologiya, xəbərlər, ictimai həyatımız, hər şey işıq sürəti ilə irəliləyir. Dərhal, qısa müddətdə nəticə ala bilmədik deyə dayanmamacağı, məqsədimizi yarıda qoymamacağı öyrənməliyik.

Özün kimi ol

Özünü başqaları ilə müqayisə etsən, özünü təhqir etmiş olarsan. Qəbul edək ki, hər insanın içində qısqançlıq var. Məsələn, zənginləri, xoşbəxt cütlükləri qısqanırsın. Sırf bu mənasız siyahıya vaxt itirdiyimiz üçün kim olduğumuzu və nələrdə biləcəyimizi unuduruq. Başqalarının sahib olduqları təqdir etməklə yanaşı, öz potensialımızın da fərqi varmalıyıq.

Kömək et

Bu səviyyəyə gəlmək çiyinlərimizə müəyyən bir məsuliyyəti daşıyır. Ayaqlarımızı yerə möhkəm basdıqda, "özümüzü xilas etdikdə", bir məsuliyyətimiz ortaya çıxır: ətrafa baxmaq. Çətinlik çəkən birilərini tapıb kömək etmək lazımdır. Əgər müəyyən bir nöqtəyə gəlməyi bacara bilməyibsə, bu yolda başqalarının da köməyi olub. Birinə kömək etmək üçün əlimizdə bir fürsət varsa, bunu mütləq etməliyik. Unutmayın, hamımızın dünyada buraxacağımız izlər var.

Biz yazmışdıq

"Dayanacaq, səki, yoxsa daş bazarı?"

Qəzetimizin 9 yanvar 2014-cü il tarixli nömrəsində bu sərəlvə ilə dərc etdiyimiz yazıda Əyyublu kəndində magistrat yolumun kənarında qoyulmuş sənişin dayanacağıının yerləşdiyi ərazinin daş satan mağazaların tərəfindən zəbt olunduğu barədə yazmışdıq.

Bu günlərdə əməkdaşlarımız həmin ərazidə təkrar olmuş, vəziyyətlə bir daha maraqlanmışlar. Tənqidi yazıdan sonra həmin mağazaların müvafiq qurumlar tərəfindən götürülmüş, sənişinlərin dayanacağından rahat şəkildə istifadəsi bərpa edilmişdir.

"Tovuz"

Hörmətli oxucular!

Tovuz Rayon İcra Hakimiyyətinin orqanı olan

"TOVUZ"

qəzetinə 2015-ci ilin birinci yarısı üçün abunə yazılışı davam edir. Qəzetin yarım illik abunə qiyməti 20 manatdır. Qəzetə "Kapitalbank"ın Tovuz filialında abunə yazılmaq olar.

BAŞ REDAKTOR
Çingiz Qəribli

Ünvanımız:
Tovuz şəhəri, Şəhriyar
küçəsi, 3,
Telefon: 31-5-35-23

Redaksiyaya göndərilən əlyazmalar geri qaytarılmır. Dərc olunan məktublardakı faktlara və elanların məzmununa görə redaksiya məsuliyyət daşımır.

Qəzet redaksiyanın kompyüter mərkəzində yığılmış, səhifələnməmiş və "Mətbuat firması" mətbəəsində çap olunmuşdur.
Sifariş 98. Tiraj: 1300.